

Inledning.

Kännedomen om apotekaryrkets förste utöfvare i Sverige är synnerligen ofullständig, beroende dels på yrkets i början obestämda art, dels på den jämförelsevis tillbakaskjutna ställning dess första målsmän intagit.

Farmaciens historia visar, hurusom beredandet af och handeln med läkemedel tämligen långt fram i tiden skilts från läkekunsten. I vårt land voro nämligen under klostertiden munkarne de, som, med den större eller mindre kännedom de ägde om vissa örter medicinska egenskaper, såväl beredde läkemedel som utöfvade en slags läkekunst. Först vid öfvergången från medeltiden till reformationstiden nämnas apotekare i Sverige. I ett bref från fru Mätta Ivarsdotter till hennes make, riksföreståndaren Svante Nilsson Sture af år 1510 förekommer sålunda bland annat: »Värdens weta, som I mig tilskrifven med Er dräng at I inga örter fingen ut med Er, känner Gudh, at det icke var min skuld, förthy jag litade på apothecaren, at han skulle haffwa uttagit hwad han wisste, at Er ädelhet behof giordes; kiäraste hierta, sänder jag Er nu medh apothecaren så många örter han begärt.» Ett annat exempel gifver räkningen öfver den fest, som Stockholms stad 1521 gaf för konung Kristian II, hvilken upptager »konfekt och annat hos apotekaren» 8 mark örtugar.

Dessa och andra från samma tid omnämnda apotekare torde dock ägt ringa kännedom om läkemedels egenskaper och tillredning. Troligen voro de samtliga så kallade »Gewürtz-Apotheker», hvarmed afsågs personer, som handlade med konfekt och kryddor, då förbrukade i stor utsträckning och ofta nog i syfte att häfva eller förekomma sjukdomar.

Apotekare i vår mening känner man dock redan från konung Gustaf I:s regering, då denne omkring 1552 antog mästern Lucas till hofapotekare med äliggande att för hofvets räkning förvalta och vårda det konungen tillhöriga medicinförrådet.

Redan Johan III utvidgade rättigheterna för den hos honom anställde hofapotekaren genom tillstånd att flytta medicinförrådet

utom slottet och därigenom göra det tillgängligt för allmänheten.

Anläggarna och innehafvarne af vårt lands första apotek voro i regel utlänningar, hvilka af en eller annan anledning inkallats till landet, särskildt till följd af de nästan ständiga krigen, och som här lyckats vinna de kungliges ynnest.

Den först omnämnde svensk, som ägnat sig åt farmacien, är Anders Månsson Biewer, hvilken, efter fulländad utbildning, 1649 erhöll tillstånd att åt sig inrätta ett apotek — Ängeln — i hufvudstaden. Han fick snart efterföljare, och i och med det, att svenske män ägnade sig åt och utbildade sig i apotekaryrket, bereda de personhistoriska forskningarne afsevärdt mindre svårigheter och gifves det säkrare grund för en namnet motsvarande

Sveriges apotekarhistoria.